

Sünnet-i müekkede, sünnet-i zevâid

Res'Allahın â'oesallallah' aleyhi ve sellemâ' yapdýý ve ka'sýndýý peyler iki kýsmdýr:

Birisi, ib'çdet olarak yapdýý ve ka'sýndýý peylerdir. Her m'slim'ın bunlara t'çbiâ' olmasý lâ'zýmdýr. Bunlara uyma bidâ'atdır. Ýkincisi, 'çdet olarak yaâ'™nâ', bulduklarý þehrin ve o memleketlerdeki insanların yapmakda olduklarý peyle da beðenmiyen, 'þirkin diyen, k'çfir olur. Fekat, bunlarý yapmak, mecb'ârâ' deðildir. Bunlara uymayan þey, bidâ'at deðildir. Bunlarý yapýp yapmamak, memleketlerin ve insanların 'çdetlerine baðlýdýr. Mub'çh kýsmýndandýrlar. Din ile baðlýlyklarý yok memleketin 'çdeti, baþka baþkadýr. Hattâ', bir memleketin 'çdeti, zem'çnla deðir.

[Ýbni 'bidân â'erahmetullahi aleyhâ' abdestin s'nnetlerini anlatýrken, buyuruyor ki, (Meprâ'â'™çt, yaâ'™nâ' ib'çdet m'slim'ınlara yapýlmasý emr olunan þeyler, d'rt kýsmdýr: Farz, v'çcib, s'nnet, n'çfile. Allah' te'çlâ'ın a'sýk olan bildirdiði emrlere (Farz) denir. A'sýk olmayýp, zan ederek anlaýlan emrlere (V'çcib) denir. Farz vey'ç v'çcib olmayýp, Res'Allahın â'oesallallah' te'çlâ' aleyhi ve sellemâ' kendiliðinden emr etdiði vey'ç yapdýý ib'çdetlere (S'nnet) denir. dev'çmlý yaparak, n'çdiren terk etmiþ ve terk edenlere birþey dememiþ ise, (S'nnet-i h'dâ'ç) vey'ç (M'ekked s'nnet) denir. Bunlar, islâm d'ninin biâ'çrýdýr. [Yaâ'™nâ', bu d'ne mahs'rdurlar. Baþka dinlerde yokdurlar.] V'çcibleri te'çlâ'nce, terk etmesine m'çniâ'™ olurdu. Kendisi ara sýra terk etmiþ ise, (S'nnet-i gayr-ý m'ekkede) denir. M'ekked s'nneti, 'zrs'z olarak dev'çmlý terk etmek mekrâ'h olur. K'çk g'nâ'ç olur. Allah' te'çlâ', b'tâ'n ib'çdetlere sev'çb vereceðini vaâ'™d etdi. S'z verdi. Fekat, ib'çdete sev'çb verilmesi i'sin, niyyet etmek lâ'zýmdýr. Niyyet emre it'çat ve Allah' te'çlâ'ın rýzâ'sýna kavupmak i'sin yapdýýný kalbinden ge'sirmek demektir. [Bu 'çkým ib'ç zem'çnlarda yapmaða (Edâ'ç etmek) denir. Zem'çnýnda yapmayýp, zem'çn ge'sdikden sonra yapmaða (Kazâ'ç etmek) denir. Edâ'ç vey'ç kazâ'ç etdikden sonra, kendiliðinden tekr'çr yapmaða (N'çfile ib'çdet) denir.] Farzlarý ve v'çcibleri n'çfile olarak yapmak, m'ekked s'nnetleri yapmaktan dah'ç 'çok sev'çb olur. Res'Allahın â'oesallallah' aleyhi ve sellemâ' ib'ç olarak deðil de, 'çdet olarak, dev'çmlý yapdýý peylere (S'nnet-i zev'çid) denir. Elbiseleri, oturmasý, kalkmasý, iyi þeyleri yapmaða saðdan baþlamasý b'yledir. Bunlarý yapanlara da sev'çb verilir. Bunlara sev'çb verilmesi i'sin, niyyet etmek lâ'zý deðildir. Niyyet edilirse, sev'çblarý 'çoðalýr. Zev'çid s'nnetleri ve n'çfile ib'çdetleri terk etmek mekrâ'h olmaz.]]

Bunlarla ber'çber, 'çdete baðlý þeylerde de Res'Allahın â'oesallallah' aleyhi ve sellemâ' t'çbiâ'™ olmak, d'nyâ'çda insana 'çok þey kazandýrýr ve 'çepidli seâ'™çdetlere yol a'sar.